

1917-03-07

AFSENDER

Astrid Warberg-Goldschmidt

MODTAGER

Johanne Christine Larsen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen er skrevet øverst s. 1

Generel kommentar:

Astrid/Dis Warberg-Goldschmidt og Jørgen/Buf Schou blev kærester og hun gravid, da han var 19 år, og hun var 34. Astrid var på dette tidspunkt stadig gift med Alfred Goldschmidt.

Jørgen Schous mor var Marie Schou; gift anden gang Syberg.

Søsteren, der befandt sig 20 minutter fra Astrid, er sandsynligvis Louise Brønsted.

Jørgens mor, Marie Schou, boede i 1917 i ejendommen Valdal i Valby.

Denne bygning rummede flere lejligheder.

"Tante" kan være både Wilhelmine Berg/Tante Mis og Johanne Caspersen/Tante Hanne. Der er sandsynligvis tale om sidstnævnte, da hendes mand, Christian/Max Caspersen omtales i forbindelse med hende.

Afsendersted:

Rolfsgade 17 4

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):

Adressen er skrevet øverst s. 1

Omtalte personer:

Louise Brønsted

Christian Caspersen

Johanne Caspersen

Alfred Goldschmidt

Alhed Larsen

Christine Mackie

Ellen Sawyer

Janna Schou

Jørgen Schou

Marie Schou

Andreas Warberg

Laura Warberg

Arkivplacering:  
Kerteminde Egns- og Byhistoriske  
Arkiv, BB8398

Trykt udgave:  
Nej

Proveniens:  
Testamentarisk gave til Østfyns  
Museer fra Laura Warberg Petersen

#### DOKUMENTINDHOLD

Astrid Warberg-Goldschmidt ville købe tøj under udsalget. Alhed/Be Larsen skylder hende 10 kr.

Astrid er svært plaget af astma og ligger i sengen. Om natten må hun sidde op. hun har slim i halsen og smerter i underlivet, når hun hoster, og hun holder med begge hænder om maven med den lille unge.

Jørgen/Buf må tænde op, hente morgenmad, lave frokost klar, tage på arbejde for derefter at give Astrid aftensmad. Så må han hjem og spise hos moderen og tilbage til Astrid. Hun er lidt bitter over, at søsteren der befinder sig 20 min. væk, ikke kommer på besøg.

Astrids mor ved nu det hele. Tante Hanne har været på besøg og læst breve fra Laura Warberg op. Laura kalder Astrids handlinger afskyelige. Astrid reagerer med at blive kold. Tante Hanne har bedt Laura Warberg skrive et venligt brev til Astrid, men Laura var alt for vred og svarede, at Ellen Sawyer også var vred på Astrid, og at Alhed/Be Larsen havde gode grunde til at være kølig. Laura mente desuden, at Astrid havde narret Marie Schou/Syberg, som altid havde været en engel mod Astrid. Ellen har nok flirtet en del, men kun i ånden, mente Tanten. Astrid føler, at hun er syndebuk, for både Ellen, Christine/Mornine Mackie og Alhed/Be Larsen har haft deres "små historier".

Astrid har ringet til Christian/Max Caspersen, men han var yderst kølig. Nu vil hun følge diverse råd og skrive til Alfred Goldschmidt og bede ham skaffe en sagfører, da hun gerne vil giftes med Jørgen, så deres barn kan blive "ægte".

Jørgen og Astrid glæder sig meget til deres bryllup. Hun syr navne i sit dækketøj mv., eftersom hun og Jørgen skal bo i den lille lejlighed på Valdal, mens Marie Syberg/Schou også bor i ejendommen. Jørgen er god at tale med og meget moden af sin alder.

#### TRANSSKRIFTION

Med kuglepen øverst s. 1: læst 1964

[Med blæk:]

Rolfsvej 17 4. den 7/3 - 17.

Kæreste lille Junge! Tusind Tak for Dit goe Brev - det er også Synd af mig at plage Dig med det Tøj - Du har så Ret i, at det bør vente og ses an - der stod mig blot i Hovedet noget om, at jeg måtte købe under Udsalget, men det er jo så forholdsvis lidt, jeg får at købe, så det klares jo nok. - Du kan sige til Be, at det var 10 Kr, hun kom til at skyldte mig; jeg skulde have haft hendes Guldpenge - som jeg kunde tjene 8% på ved at veksle dem i svenske Sedler - da jeg nu ikke alligevel måtte få Guldpengene, har Be

sagt noget til Buf om, at jeg i Stedet skulde have Procenterne, men det finder jeg ganske urimeligt.

Søde Junge - jeg må have Lov til at hyle lidt for Dig - det hjælper så godt; du kan tænke Dig, at nu har det varet i næsten en Uge - denne forfærdelige Asthma - jeg er fortvivlet, hver Nat må jeg sidde timevis op i Sengen bare for at få Luft; det er lidt bedre om Dagen, når jeg er oppe, men jeg er så totalt udmattet, at det tager mig en Time at klæde mig på - og så må jeg h[ulæseligt] efter Vejret igen en lang Tid - jeg kan ikke gå over Gulvet uden at det begynder igen - og så kaster jeg ustandselig Slim op - og Hosten giver ofte de rædsomste Smerter i Underlivet, så jeg må sidde og holde med begge Hænder på min arme lille Unge; kan Du ikke forstå, det er en Prøvelsens Tid, og at jeg må hyle lidt for Dig. Buf er mageløs - men det er næsten for strengt for ham også - op 6 hver Morgen - hente Koks - gøre Ild - ned efter Mælk og Brød - koge Kakao og smøre Mad, så passer han Frokostbakke til til mig og Kl 7. styrter han til sit Arbejde på et Værksted langt ude på Amager; der står han hele Dagen med strengt legemligt Arbejde - og så snart det slutter - farer han igen ud til mig - gør Sovekamret i Stand og giver mig Middagsmad - styrter hjem til sin egen Middag Kl 6 - så er han her igen ved 8 Tiden - vadsker op - og, når ikke er altfor dødtræt, så vadsker han også Gulvene - og altid er han smilende og sød, skønt jeg dog ser, hvor træt han er; men jeg kan intet - udover at klæde mig på og Dagen igennem koge Saltvand på Kakkellovnen til Gurgling af Halsen, som bestandig er fuld af Slim. Det er ikke Skaberi - jeg prøver til - og mister straks Vejret af det. Er det ikke også fatalt med denne Iskulde, som står ud ad Vinduer og Døre og er uovervindelig. Kan Du ikke tænke, det er be'sk at sidde her ene hele Dagen med alle disse Kvaler - når man har en Søster 20 Min. herfra - og véd, at hun næsten daglig er herinde - hun véd, at jeg bestandiger syg - men bevares, det koster jo 4 Øre at telefonere og spørge, hvordan det går. Jeg kan slet ikke fatte det. Nå, det er ikke værd at nære Béskheden - det er også svært, at jeg er så forbavset, Junge.

Nu skal jeg ikke hyle mere. Tænk, at Mor nu véd alt. Jeg har haft 2 Besøg i al denne skrækkelige Sygetid, begge af Tante. Første Gang havde hun lige fået alt at vide - var fortvivlet - rådede mig for Giftermålet etc - som jeg vist har fortalt Dig. Otte Dage efter fik jeg det næste Besøg - lå igen i Sengen og var frygtelig elendig. Tante kom for at læse nogle Breve fra Mor. Ja, Junge, det er skrækkeligt af mig, men når Mor farer sådan frem - med den mest ubarmhjertige Vrede og Foragt, kalder min Handlen væmmelig og afskyelig - taler om den store Skandale etc - så bliver jeg så underlig kold og følelsesløs overfor Mor - hun bliver så fjern og fremmed for mig - det

er, som om det slet ikke vedkommer mig. Sorg og Bedrøvelse - det smelter mig fuldstændig og gør mig ulykkelig over, at jeg har voldt andre ondt. Men Vrede gør mig bare kold og hård; jeg véd, det er stygt af mig - men jeg kan ikke forbedre det; det drejer sig dog om alt det, som for mig betyder mest i Livet - ja alt; det som for mig er det smukkeste og værdifuldeste af alt i Verden.

Tante havde skrevet til Mor, om hun ikke kunde tænke over det - og siden skrive et venligt Brev til mig (den søde Tante!) men Mor svarede, at det var foreløbig umulig - hun var altfor knusende vred. Elle var også meget vred og oprørt, sagde at når Be så ofte havde været kølig mod mig, så havde det sin gode Grund! (!) Junge var den eneste, som undskyldte og forsvarede mig (Tak, lille søde Junge, jeg véd jo, at Dig kan jeg altid stole på.) Og videre skriver Mor, at det var skammeligt af mig således at narre Fru Syberg, der altid havde været en Engel imod mig (!!) - Mor vilde rigtignok skrive til hende; -. Ja, gør Mor det så kan jeg også være sikker på at blive rehabiliteret - så reel og retfærdig, som Fru S. er - det bliver ikke morsomt for hende, at få Brev fra Mor!

Og Tante talte om de andre - ja, hun vidste jo nok, at Mornine flirtede en Del - men hun vidste også, at det kun var ["var" indsat over linjen] sjæleligt - der var aldrig tale om noget legemligt. Jeg måtte jo tie til alting - èn skal jo gerne være Syndebuk, jeg skal nok være det; men når man kender både Bs og Elle og Mornines små Historier, så er det lidt løjerligt at høre på, at de er hellige, mens jeg alene synder. Elles Vrede vil jeg nu foreløbig ikke tro på (hun har da sidst Grund til at være skinhellig!) nej, hun

II/

siger vel sådan, fordi hun mener det er bedre for Mor, men jeg mener nu, at Din Metode er både ærligere og mere formålstjenlig. Det er for Resten underlig, Junge, jeg tænker dog bestandig, at når vi bare blev gift, så var alt i Orden - men det synes jo tvertimod, som om det yderligere opirrer Sindene.

Ja lille Junge, det er en bevæget og brydsom Tid. Jeg fulgte Dit Råd og ringede til Max (Tante har bedt mig ikke komme der - og jeg er jo desuden indespærret) han var nu meget retirè - henviste mig til Alfred - sagde kort Farvel. Nå.

Og nu gør jeg som både Du og Max foreslår - skrive til Alfred, om han mulig vil skaffe en Sagfører; jeg er glad over, at både Du og Be har frarådet mig Dede - efter hans Brev har jeg været alvorlig bekymret for, at han ikke var den rette Mand til at fremme Sagen, så selv om jeg også selv skal betale en Sagfører, må jeg vist dog hellere det, da jeg dog meget gerne vilde giftes inden den lille kommer, så den kan blive "ægte".

Tænk, Junge, vi går begge to og glæder os sådan til vores Bryllup - vi snakker næsten hver Dag om det- jeg er sikker på, at vi endogså glæder os mere end de allermest "sædelig forlovede." Det er da kunstig nok - og jeg gamle Pige! Jeg sidder her og navner alt mit goe Tøj - Dækketøj osv - (med AW) med Henblik på Fællesmenagen i Valdal; jeg frygter ikke mere for den; vi kan få det henrivende i den lille Lejlighed med Have foran - og jeg føler så sikkert at jeg nok skal blive goe Venner med hans Mor, hun er allerede nu langt mere venlig og hensynsfuld imod mig - det skal nok gå. Bare Du dog kunde komme til at lide Buf- han er virkelig sådan et storartet Menneske - og Du kan da forstå, han må være mange År ældre end sin Alder, siden jeg i ét og alt kan så godt med ham. Altid kan jeg snakke med ham om alt - og han ser så velgørende sundt og frisk på alle Forhold - han er gennem realistisk - totalt fri for sentimental Affektation - jeg tror, at vi har godt af hinanden. Han er den af alle, jeg har harmoneret bedst med - det føler jeg bestandig tydeligere. - . Ja, nu må jeg i Seng - skønt jeg véd det betyder, at den rædsomme Asthma tager fornyet Fart - men jeg er almægtig træt. Din altid Dis.

(1914) ca. 1964

Rolfone 17. den 7/5-17.

Kæreste lille side fange! Tusind Tak for dit gode  
Brev - det er dog ogsaa Synd af mig at plage Dig med  
det Tøj - Du kan se det i, at det lige kunde agtes an-  
-der skad mig blot i Skindet noget om, at jeg mikk  
både under Vindsalget; men det er, som i forholdet til det  
jeg får at bære, i det klare og mørke. - Du kan lige til  
se, at det var 10 lbs, himmelen til at skyde mig; jeg skulde  
have haft hendes Guldpenge - som jeg kunde have 8% for  
med at sælge dem i svenske Sæller - da jeg var i alle adige  
børstler for Guldpenge, har De sagt noget til Børstørn, at jeg  
i Skid skulde have Procenterne, men det finder jeg  
ganske irriterende.

Side fange - jeg har Læst til at hyle lidt for  
Dig - det hjælper mig godt. Du kan tænke Dig, at vi har  
dit navn i indskriften i Bogen - denne forfærdelige Arktika  
- og i parkvisitet, hvor det var mig i disse himeis og i  
Kopen have for at få lidt; det er lidt bedre om Dage, når  
jeg er oppe, men jeg er i forholdet i den mægt, at det tager mig  
en Time at klæde mig på - og i mig jeg kunde efter Bogen  
igen en Camp Tid - og kan ikke gi mere Guld i den at  
det begynder igen - og i hender jeg ustandselig stier op  
- og Glæden giver ofte de røde røde Smerter i Underlivet,  
og jeg er i disse og hader med begge Hænder på min arme  
lille Fange, kan Du ikke forstå, det er en Trøst Tid,  
og jeg er i hyle lidt for Dig. Brevet er meget - men det er  
næsten for meget for ham også - og 6 bøger Bøger - bøger Bøger  
giver Tid - med efter Mælk og Brød - Bøger Bøger og senere

Mad i parer kan T. nokomstskikke til til mig  
i. Kl. 7. skryde han til sit Arbejde p. et Vord.  
Sked langt inde p. Amager, der skal han hele Dagen  
med skævt legemligt Arbejde - og i aften det  
slukker - færes han igen ned til mig - går Love-  
kammet. Skend og gives mig Middagsmad -  
skryde hjem til sin egen Torsdag Kl. 6 - i. Kl.  
han der igen ned i Tiden - vadske op - og, når  
han ikke er alligevel didkødt, i. vadske han  
også Tuluene - og altid er han skivende og  
sid, i. bairt sy dag der, hvor godt han er, men  
sy kan inbet - indover at kende mig p. og Dagen  
gennem bage Saltvand p. Kikkellønnen til  
Tungling af Halsen, som bestandt i. fuld af Skinn.  
Det er ikke Skakkeri - og promer til - og skiver  
skakke Værel af det. En det ikke også faldet  
med denne Fstunde, som står ind ad Vinduer  
og Døre og i. overvindelig. Han der ikke tænke,  
det er liisk at sidde her ene hele Dagen med alle  
disse Kvaler - når man har en Sække 20 Min. lang  
- og ved, at him selv den daglig er herinde - him  
ved, at sy bestandt er syg - men henares, det  
bakter jo 4 Øre at telefonere og spinge, hvordan  
det går. Sy kan slet ikke fælde det. Nå, det er ikke



ved at være Biskoppen - det er afgjort, at jeg er forhauset, fange.

Nu skal jeg ikke være mere. Tank, at der er med alt. Jeg har haft 2 Brev i al denne skæbnelige Sjæle, bryde og Tanke. Døds Gange kanse himlen faldt ned på alle - var forhauset - rødske mig for Giftemålet etc - som jeg end har forhauset dig. Ikke Dage efter fik jeg det under Brev - lægen i Tungen og var forhauset elendigt. Tank born for at lade nogle Brev fra Mrs. Ja, fange, det er skæbneligt af mig, men når der færes inden frem - med den mest i. harnbryde. Bred og Toragt, taler om den store Skandale etc - i blinde og i tænder, kald og fildeser over Mrs - him blinde i fjerne og fremmed for mig det, som om det selv ikke vedkommer mig. Læg og Bedrøvelse - det smelter mig fildtændt og gi mig i lyshed, over, at jeg har valgt andre end. Men Bred gi mig bare kald og hænd, jeg ved, det er skæbneligt af mig - men jeg kan ikke forhauset det, det drager sig dog om alle det, som for mig betyder mest i Livet - ja alt; det som for mig er det smukkeste og vundfuldeste af alt i Verden.

Tanke havde skrevet til Mrs, om hun ikke kunne tank om det - og siden skrev et uenligt Brev til



mig (den side Tanke!) men Mrs. svarede, at  
 det var forfærdelig unødigt - hun var altså bæn-  
 sende vred. Elle var ogs. meget vred og oprørt,  
 sagde at når De er af den anden side, så vil jeg  
 mig, i hende det som gode Grund! (!) / Hun  
 var den eneste, som indskulde og forsvarede  
 mig (Tak, lille side Tanke, og ved jo, at Dig kan  
 jo altid stole på.) Og vilde skrive Mrs, at det var  
 skamfuldt af mig således at narre Dr. Sphing,  
 der altid havde været en Engel imod mig (!!) -  
 Mrs. vidde rigtig nok skrive til hende; - Ja, gør  
 Mrs. det så kan jo ogs. være sikkes på at blive  
 retfærdigt - det er vel og selvfølgelig, som Dr. S.  
 er - det bliver ikke umoset for hende, at få Brev  
 fra Mrs!  
 Og Tanke talte om de andre - ja, hun vidste  
 jo nok, at Marime flinkede en del - men hun  
 vidste ogs., at det <sup>var</sup> kun spoleligt - der var aldrig  
 tale om noget egentligt. Jo vidste jo tie til alting  
 - en skal jo gerne være tryllebinder, og skal nok  
 være det, men når man sender både Børn Elle  
 og Marimes små Historier, så er det lidt ligegyldigt  
 at høre på, at de er hellige, mens jo alene agude.  
 Elles Vrede vil jo nu forfærdelig ikke tro på  
 (hun var da vidst Trind til at være skinkkelig!) nej, hun

II / sigs vel sådan, fordi hun mener det er  
bedst for Max, men jeg mener nu, at din  
mistake er både delvis og mere formåls-  
begrundet. Det er for Resten underligt, finge,  
jeg tænkte dog bestandig, at når vi bare  
lever gift, er Max altid i orden — men det  
synes jo kvartimad, som om det ydmyge  
opirrer Sindene.

Ja lille finge, det er en benægtelse og  
begrundelse T.K. Jeg følger dit Råd og ringede  
til Max (Tante har bedt mig ikke komme der —  
og jeg er jo desuden indespærret) han var nu  
meget roligere — henviser mig til Alfred — sagde  
hans Tante. K.

Og nu går jeg som både din og Max forstår  
— skriver til Alfred, om han vil vil skaffe en  
Sagfører, jeg er glad over, at både din og Ben  
forstår mig godt — ifølge hans Brev har  
jeg været alvorlig bekymret for, at han ikke  
var den rette Mand til at fremme Sagen,  
vi selv om jeg også selv skal behandle en  
Sagfører, mig selv vist dog hellere det, da jeg.



dog meget gerne vilde giftes inden den lille kommer,  
hvis den kan blive "dødt".

Tak, frøge, vi går begge to og glæder os til den  
hvil nok. Byg klipp - vi snakker med den hver  
dag om det - og vi sikkes på, at vi endogså glæder  
os langt mere end de almindelige "sedelig for-  
lovede." Det er da kunsthøj nok - og jeg gamle Pige!  
Jeg sidder her og tænker alt mit gode Tøj - Ophø-  
lde osv - (med AN) med Henrich på tallesmenager  
i Valledal. Jeg frygter ikke mere for den, vi kan få  
det henrivende i den lille Lef, hed med Hane foran  
- og jeg føler sig sikker at jeg nok skal blive, og  
Tænke med hans Chos, han er allerede mit  
langt mere venlig og hengivenfuld end mig - det  
skal nok gå. Bare den der kunde komme til at  
like Tøj - han er virkelig sådan et fantastisk menneske  
- og den kan da forstå, han vil være mange år ældre end vi  
deres, siden jeg i et og alt kan så godt med ham. Altså  
kan jeg snakke med ham om alt - og han ser i  
velgørende stund og frisk på alle forhold - han er gennem  
realistisk - taket fri for sentimental Affektation -  
jeg tror, at vi har godt af hinanden. Han er den af alle, jeg  
har harmoneret bedst med - det føler jeg bestandig tydeligere.  
— . Ja, når vi er i Seng - stoler jeg med det behag, at den  
reddomme Adhuna tager farvet Tøjt - men jeg er alene  
færdig. Den altid Dis.